

Abia în *Simfonia nr. 2 în do minor* de Gustav Mahler, prezentată în partea a doua a programului, atmosfera artistică a serii s-a mai „încălzit”. Cu acest prilej, Antonio de Almeida a dovedit că nu este numai un „haydnian” convins — așa cum părea după concertul din noiembrie 1971, dedicat în întregime părintelui simfoniei — ci și un „mahlerian” remarcabil, însușire întrevăzută la concertul său din aprilie 1973, când a programat *Simfonia nr. 6* a maestrului din Kalist. De data aceasta, Almeida a „atacat” una din simfoniile gigantice ale lui Mahler : 80 de minute de durată a execuției și o orchestră uriașă (cuprinzând și o formație instrumentală separată, în total 10 corni, 10 trompete, cvintuplă distribuție la fagoți și clarineți, cvadruplă la tromboni, oboi, flauturi, 2 harpe, 8 timpani, 2 tobe mari, 2 gonguri, orgă, pe lângă o pădure de arcușuri de toate dimensiunile), căreia i se alătură un cor mixt pe patru voci și două soliste vocale (soprană și altistă). Tot acest aparat monumental a fost strunit de Almeida cu mână sigură, iar atmosfera a fost realizată la „temperatura” exactă : dramatică, pătrunsă de profunde idei filozofice despre semnificația vieții și a morții în partea I, senină, de evidentă esență schubertiană în amabilul „ländler” din partea a II-a, destinsă în continuare în *Scherzo*-ul (în minor !) al părții a III-a și în fine din nou frământată, dând glas îndoielilor de tot felul, în părțile a IV-a și a V-a (legate între ele) cu impresionanta culminație finală (pe versurile lui Klopstock), în care întregul ansamblu exprimă ideile vizionare ale compozitorului despre sensul existenței umane : „Omule ! Nu zadarnic te-ai născut, nu zadarnic ai trăit și ai suferit !” Sub bagheta lui Antonio de Almeida, amplul colectiv al Radioteleviziunii (incluzând și pe solistele vocale Virginia Manu și Edita Simon, plasate — în mod ciudat — printre membrii corului, în fundul scenei, și ca atare acoperite de masa orchestrală aflată între ele și public) a obținut un randament artistic remarcabil, care a estompat în bună măsură impresia nu prea favorabilă din prima jumătate a programului.

Nikita Magaloff

Indiscutabil, Nikita Magaloff este una dintre marile personalități ale artei pianistice contemporane. De-a lungul unei cariere care numără 45 de ani (socoliți de la absolvirea Conservatorului din Paris cu Premiul I), el s-a impus în toate marile centre artistice ale lumii și la cele mai prestigioase festivaluri, afirmându-se totodată prin remarcabile calități pedagogice, care au dus la invitarea sa ca membru în juriile unor importante concursuri internaționale și la numirea sa ca profesor la clasa de virtuozitate a Conservatorului din Geneva, succedind în această funcție lui Dinu Lipatti. Apreciat pretutindeni ca un „specialist” al muzicii lui Chopin — a cărui creație integrală a prezentat-o în diferite orașe în cadrul unor cicluri de concerte —, Nikita Magaloff n-a programat totuși la București lucrări ale marelui compozitor polonez, ci a preferat să ne ofere lucrări concertante de Brahms și Beethoven, cu prilejul prezenței sale ca solist în concertul extraordinar al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijat de Emanuel Elenescu.

De la început, modul său de a concepe aportul solistic în monumentalul *Concert nr. 2 în Si bemol major* de Brahms a provocat o oarecare nedumerire. Fără a folosi drept versiuni de referință interpretările pianistilor care nu rezistă tentației de a aclimatiza în acest concert stilul lui Ceaikovski (cu care Brahms a fost, în definitiv, contemporan !) ne simțim totuși îndreptățiți să pretindem aceluia ce se încumetă să înfrunte dificultățile redutabile ale acestui opus brahmsian tîrziu o capacitate de

încordare cvasititanică, pentru a putea scoate în evidență tot ceea ce compozitorul a inclus aci din propriile sale trăsături de temperament și de caracter. Nikita Magaloff nu a părut însă preocupat să-și consume energia în acest scop. Interpretarea sa s-a menținut, în linii mari, la suprafață, evitînd orice tentativă de pătrundere în vîltoarea lumii pianistice brahmsiene. Ne-a impresionat totuși în *Andante*, unde a știut să dea glas cu multă sensibilitate și cu o rafinată paletă coloristică liniilor melodice de suavă inspirație lirico-meditativă.

Abia *Concertul nr. 4 în Sol major* de Beethoven ne-a făcut să înțelegem faima de care se bucură Nikita Magaloff. Nelăsîndu-se antrenat nici pe panta virtuozității pure, nici pe aceea a retragerii discrete în umbra orchestrei, el a știut să stabilească fiecărei fraze pianistice locul ei specific în ansamblu, să păstreze caracterul de fantezie cvasi-improvizatorică al concertului în limitele prestabilite de forma celor trei părți componente. A fost o execuție cursivă, elegantă, concentrată, bogată în valențe expresive.

Impresia deosebită produsă în paginile beethovene s-a accentuat și mai mult pe parcursul „bisurilor” din Schubert, Paganini-Liszt și — în fine ! — Chopin, unde Magaloff s-a dovedit într-adevăr un maestru neîntrecut al delicateței tușului, al desfășurării cantabile a liniilor melodice, al posibilității de interiorizare. Fără îndoială, Nikita Magaloff nu face parte din categoria acelor pianști care știu să încerce interpretările lor cu o tensiune de mare voltaj. El este mai degrabă un tip de pianist-poet, devenit astăzi o raritate, deoarece pare să aducă ecourile unei lumi de mult apuse. Așa cum este, Nikita Magaloff se dovedește însă capabil să „încălzească” publioul unei săli de concerte, să-i dea convingerea că participă la o adevărată creație interpretativă. Acesta este „secretul” marilor sale succese, repurtate pe toate meridianele lumii.

E. E.

Dirijor George Thymis; solisti Ștefan Gheorghiu, Cătălin Ilea

După ce a mai dirijat în țara noastră, George Thymis, director general și prim șef de orchestră al Filarmonicii din Salonic, s-a aflat și în fruntea Filarmonicii „George Enescu”. Programul său, fără a aduce vreo noutate, a fost axat pe lucrări melodice, începînd cu *Uvertura la Ifigenia în Aulida* de Gluck, căreia i-a imprimat nota dramatică specifică și pe care orchestra a redat-o cu transparență. Poate că o foarte ușoară impulsie către o mișcare mai frământată, ar fi fost și mai aproape de acest preludiu elegiac al dramei pentru care a fost scris. Aveam să urmărim apoi pe doi din soliștii noștri de frunte, violonistul Ștefan Gheorghiu și violoncelistul Cătălin Ilea, în *Concertul pentru vioară, violoncel și orchestră* de Brahms. Vom releva chipul, am spune ideal, în care cei doi interpreți și-au conjugat eforturile pentru izbînda deplină a frumosului concert, la care vom adăuga și contribuția dirijorului, al cărui rol a fost important și eficient, întrucît concertul este aproape o simfonie cu doi soliști.

După atacul vehement al orchestrei în prima parte *Allegro*, cei doi soliști și-au trecut unul altuia temele, dialogînd elegant între ei. Ștefan Gheorghiu a cîntat cu finețe și sobrietate. Cătălin Ilea are un ton generos, cald și foarte expresiv, de o frumusețe captivantă. Excelentă tovarășie au făcut